ÖNDEYİŞ: TÜRKİYE EMEK TARİHİNE VE AKADEMİK YOLCULUĞUMUZA DAİR... 11

ERKEN CUMHURİYET DÖNEMİ EMEK TARİHİ VE TARİHÇİLİĞİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME 15

Giriş: Türkiye'de (Erken Cumhuriyet Dönemi) Emek Tarihi Çalışmalarına İlişkin Tarihsel Bir Özet 15

Erken Cumhuriyet Dönemi Emek Tarihçiliğinin Günümüzdeki Sorunları ve Yeni Gelişmeler 21

Erken Cumhuriyet Dönemi Emek Tarihçiliği ve Akademik Eleştiri 26

Emek Tarihinin Kavram, Kapsam, Metot Sorunları ve Erken Cumhuriyet Dönemi Emek Tarihçiliği 30

Erken Cumhuriyet Dönemi Emek Tarihi ve İktisadi Devlet Teşekkülleri 45

Erken Cumhuriyet Dönemi Emek Tarihinin Aktörleri Olarak Siyasi Elitler ve İşçiler 49

Erken Cumhuriyet Dönemi Emek Tarihçiliği ve Kaynak Sorunu 56

Erken Cumhuriyet Dönemi Emek Tarihi ve İstatistikler 69

Sonuç ve Öneriler 73

TÜRKİYE'DE TEK PARTİ DÖNEMİ VE KORPORATİZM TARTIŞMALARI 77
Korporatizm Kavramı 78
Korporatizm Açısından Türkiye ve Tek Parti Dönemi 83
Konuya İlişkin Bazı Görüşler ve Tartışmalar 83
Türkiye'de Korporatizm Tartışmalarına Kaynaklık Eden Bazı Önemli Kurum, Oluşum ve Yasal Düzenlemeler 90
İzmir İktisat Kongresi (1923) 90
Ticaret ve Sanayi Odaları Kanunu (1925) 93
Âli İktisat Meclisi (1927) 96
İzmir İşçi ve Esnaf Kurumları Birliği (1934) 100
Basın Birliği (1938) 101
İş Kanunu (1936) 104
Değerlendirme 107
TÜRKİYE'NİN SANAYİLEŞME SÜRECİNDE İŞGÜCÜ SORUNU, SOSYAL POLİTİKA VE İKTİSADİ DEVLET TEŞEKKÜLLERİ: 1930'LU VE 1940'LI YILLAR 113
Giriş: Çalışmanın Amaç ve Kapsamı 113
Türkiye'nin Sanayileşme Sürecinde İşgücüne İlişkin Sorunlar ve İktisadi Devlet Teşekkülleri 118
İktisadi Devlet Teşekkülleri'nde İşgücü Sorunlarının Çözümüne İlişkin Uygulamalar 129
İşgücü Sorunlarının Çözümüne Yönelik Bir Araç Olarak Sosyal Politika 129
Sorunların Çözümüne Yönelik Uygulamalar 131
Ücretler 131
İskân Olanakları 136
Beslenme Olanakları 140
Sağlık Olanakları 141
Eğitim ve Kültür Olanakları 143
Sosyal Güvenlik Olanakları 150
İzin ve Tatil Olanakları 151
Diğer Olanaklar 153
Kamu Kesimi Çalışanları: Bir "İşçi Aristokrasisi" mi? 153
Sonuç 159

65. YILINDA MİLLİ KORUNMA KANUNU, ÇALIŞMA İLİŞKİLERİ VE İŞ MÜKELLEFİYETİ ÜZERİNE BİR İNCELEME 163
Giriş 163
Milli Korunma Kanunu'nun Çalışma İlişkileri Alanına Yönelik Düzenlemeleri ve İlgili Koordinasyon Kurulu Kararları 166
Milli Korunma Kanunu'nun Çalışma Yaşamına Yönelik Uygulamaları 169
İş Mükellefiyeti Dışındaki Uygulamalar 171
Kadın ve Çocukların Çalışma Koşulları 171
Çalışma Süreleri ve Tatiller 173
İş Mükellefiyeti 174
Mükellefiyetin Organizasyonel Boyutları 178
Mükellefiyetin Madencilikte İşgücü Kullanımı Üzerindeki Etkileri 180
Üretim Artışı-Verimlilik Açısından Mükellefiyet Uygulaması 182
Mükellef İşçilerin Çalışma Koşulları 186
Ücretler 188
Çalışma Süreleri 196
Sağlık Sorunları ve İş Kazaları 197
Mükellefiyet ve Genç İşçiler 202
Mükellefiyet ve Mahkûm-Asker İşçi İstihdamı 203
Uluslararası Çalışma Örgütü'nün Zorunlu Çalıştırma Konusundaki İlkeleri ve Türkiye'deki Mükellefiyet Uygulaması 205
Milli Korunma Kanunu ve Çalışma Yaşamına Yönelik Uygulamalarına İlişkin Bir Değerlendirme 207
TÜRKİYE'NİN ÇOK PARTİLİ YAŞAMA GEÇİŞ SÜRECİNDE CUMHURİYET HALK PARTİSİ VE SENDİKALAR: 1946-1950 213
Tek Parti Döneminde Cumhuriyet Halk Partisi ve "İşçi Sorunu": Kısa Bir Tarihçe 214
Savaş Sonrası Rüzgârları: Sınıfların Reddinden Sınıf Esasına Dayalı Örgütlenmeye 217
İşçilerin Çalışma-Yaşama Koşulları ve Cumhuriyet Halk Partisi 222
1946 Seçimleri Sonrasında Cumhuriyet Halk Partisi ve Geniş Halk Kitleleri: Olmak ya da Olmamak 228

Cumhuriyet Halk Partisi'nin 1947 Tarihli Programı: Sınırlı ve Kısmi Bir İlerleme 229
Savaş Sonrası Dönemdeki Bazı Sosyal Gelişmeler 232
Cumhuriyet Halk Partisi ve Sendikalar 234
Cumhuriyet Halk Partisi ve Sendikalar Kanunu'nun Hükümleri: Uymak ya da Uymamak 234
Cumhuriyet Halk Partisi ve Sendikalar: Kurmak ya da Kurmamak 237
Parti İçinde Farklı Görüşler 237
Örgütlemek İçin Örgütlenmek: "İşçi Bürosu" Yanılsaması 239
Örgütleme Etkinlikleri 241
Akçalı İlişkiler: Vermek ya da Vermemek 248
Cumhuriyet Halk Partisi ve "Ötekiler" 252
Cumhuriyet Halk Partisi, Sendikalar ve Üniversite 257
Madalyonun Diğer Yüzü 259
Sonuç 260
EK: C.H.P.'nin İşçi ve Esnaf Örgütlenmesine İlişkin Olarak Çeşitli Kişi ve Kurumlara Yaptığı Ödemeler (1947-1950) 263
TÜRKİYE'DE 1946-1960 DÖNEMİNDEKİ GREV TARTIŞMALARI İLE GREVLER ÜZERİNE BİR ÇÖZÜMLEME DENEMESİ 267
Giriş 267
1946-1960 Döneminde Grev Tartışmaları 269
Cumhuriyet Halk Partisi ve Grev 269
Demokrat Parti ve Grev 276
Demokrat Parti'nin Grev Konusundaki Yaklaşımına İlişkin Bir Değerlendirme 284
Grev Hakkı ve Uluslararası Çalışma Örgütü ile Sorunlar 288
1946-1960 Döneminde Gerçekleşen Grevler 290
Bilgi Kaynaklarına İlişkin Bir Değerlendirme 290
Grevlere İlişkin Bilgiler 293
Liman Tahmil-Tahliye İşçilerinin Grevleri 293
Tekstil İşçilerinin Grevleri 296
Çimento İşçilerinin Grevleri 299
Fırın İşçilerinin Grevleri 300
İnşaat İşçilerinin Grevleri 301
Belediye İşçilerinin Grevleri 302

İzmir Belediyesi Temizlik İşçilerinin Grevleri 302
İstanbul İETT İşçilerinin Grevleri 303
Karayolları İşçilerinin Grevleri 303
Diğer Faaliyet Alanlarındaki Grevler 304
Grevlere İlişkin Toplu Döküm 306
Dönem İçerisindeki Grevlere İlişkin Bir Çözümleme Denemesi 306

ÇOCUKTUM, UFACIKTIM - TÜRKİYE'DE 1920-1960 DÖNEMİNDE ÇOCUK İŞÇİLİĞİ 319
Giriş: Çocuk Emeğine İlişkin Kavramsal Bir Çerçeve 319
Türkiye'de Çocuk Emeğine İlişkin Hukuksal Çerçeve 325
151 Sayılı Ereğli Havza-i Fahmiyesi Maden Amelesinin Hukukuna Müteallik Kanun (1921) 329
Borçlar Kanunu (1926) 330
Umumi Hıfzıssıhha Kanunu (1930) 330
İş Kanunu (1936) 331
Milli Korunma Kanunu (1940) 334
Diğer Hukuksal Düzenlemeler 336
Çocuk İşçilerin Niceliği 336
Çocuk İşçilerin İktisadi Faaliyet Kollarına Dağılımı 345
Çocuk İşçilerin Çalışma Koşulları 349
Ücretler 349
Diğer Çalışma Koşulları 357
Uluslararası Normlar ve Türkiye: İnceleme Dönemimiz Sonrasındaki Gelişmelere Kısa Bir Bakış 370
Sonuç 371

KAYNAKÇA 373

KAVRAM DİZİNİ 393

AD DİZİNİ 403

TABLO I İstanbul Mensucat Sanayiinde Ücretler (1938-1954, Sümerbank, kuruş/gün) 132

TABLO II İstanbul Mensucat Sanayiinde Ücretler (1938-1954, Kamu+Özel Kesim, kuruş/gün) 133

TABLO III 1947 Yılı İtibariyle Sümerbank'ta İşçi Harcamalarının Ücret ve Sosyal Harcamalar Olarak Bölünümü 135

TABLO IV Ereğli Kömür Havzası'ndaki İşçi Sayısı, Üretim Miktarı, Verimlilik (1938-1948) 181

TABLO V Ereğli Kömür Havzası'nda ve Türkiye'de Ücretlerin Gelişimi ve GSMH İndeksi (1938-1948) 191

TABLO VI Ereğli Kömür Havzası'ndaki İş Kazalarına İlişkin Veriler (1941-1947) 199

TABLO VII 1946-1960 Döneminde Gerçekleşen Grevlere İlişkin Bilgiler 307

TABLO VIII Türkiye'de İş Kanunu Kapsamına Giren Ücretliler İçerisinde Çocuk Çalışanlar (1937-1943) 339

TABLO IX 1947-1965 Döneminde İş Kanunu Kapsamına Giren Çocuk İşçiler 343

TABLO X Çocuk İşçilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı (1937-1943) 346

TABLO XI Ağustos 1957 İtibariyle Değişik İktisadi Faaliyet Kollarında Çocuk-Kadın-Erkek İşçi Sayısı ve Oranları 347

TABLO XII İşçi Sigortaları Kurumu Verilerine Göre Çocuk İşçilerle Yetişkin Erkek-Kadın İşçi Ücretleri (Ortalama Günlük Kazanç, TL, 1955-1963) 353

TABLO XIII Ağustos 1957 İtibariyle Değişik İktisadi Faaliyet Kollarında Çocuk İşçilerle Yetişkin Erkek-Kadın İşçi Ücretleri (TL/saat) 354

TABLO XIV Ağustos 1957 İtibariyle Kamu ve Özel Kesimde Çocuk İşçilerle Yetişkin Erkek-Kadın İşçi Ücretleri (TL/saat) 355